

אולפנת אמי"ת נגה

בגרות פנימית באזרחות – תשפ"ג

2 יחידות לימוד

כיתה יב2 המהממות!

בהצלחה רבה רונית וחביבה

"אבינו שבשמיים, צור ישראל וגואלו
ברך את מדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו"

הוראות לנבחנת

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון -	(14x1)	-	14 נקודות
פרק שני -	(10x2)	-	20 נקודות
	(14x1)	-	14 נקודות
פרק שלישי -	(13x2)	-	26 נקודות
פרק רביעי -	(13x2)	-	<u>26 נקודות</u>
סה"כ		-	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין

ד. הוראות מיוחדות: אין

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה !

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על שאלה אחת מהשאלות 1-2. ניתן לענות על סעיף מכל שאלה.
לכל שאלה 14 נקודות

1. עשרות רבנים בכירים בציונות הדתית חתמו על מכתב הקורא לעצור את חקירתם של היהודים שנעצרו בחשד לתקיפת ערבי בשכונת שמעון הצדיק בירושלים ולהעבירם לחקירת משטרה. במכתב מביעים הרבנים זעזוע מהיחס לו זכו העצורים היהודים בשב"כ: "הזדעזענו לשמוע שבמקום לטפל בפורעים הערבים, בחר השב"כ להתייחס אל הנערים כאל מחבלים. לא זאת בלבד, אלא גם נטלו מהם את הזכויות הבסיסיות המגיעות לכל אדם בהליך חקירה. במשך כשישה ימים נמנעה מהם הזכות הבסיסית לפגוש עו"ד, הם נחקרו בליל שבת קודש, והנורא מכך הם הוטרדו בידי החוקרות".

א. צייני והציגי את הזכות של עצורי השב"כ שנפגעה, על פי מכתב הרבנים. הסבירי תשובתך על פי הקטע.

ב. צייני והציגי את העקרון שבשמו פנו הרבנים במכתב כנגד פעולת המשטרה. הסבר תשובתך על פי הקטע.

2. עובדות בחנות בגדים גילו שהמעסיק התקין מצלמות ללא ידיעתן במחסן שבו הן נוהגות להחליף מדים בתחילת משמרת ולהסיר אותם בסוף, וטענו שהדבר פוגע בזכות בסיסית שלהן. המעסיק טען מנגד, שהתקין זאת כדי לוודא שלא נגנבת סחורה מהמחסן ולא היה בכוונתו לפגוע בעובדות ובזכויותיהן, אלא לשמור על זכותו כבעל העסק.

א. צייני והציגי את הזכות שנפגעת לטענת העובדות בחנות. הסבירי כיצד זכות זאת באה לידי ביטוי בקטע.

ב. צייני והציגי את הזכות שעליה ביקש לשמור בעל העסק. הסבירי כיצד זכות זאת באה לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

עני על שתיים מהשאלות 3-7. לכל שאלה - 10 נקודות

3. הציגי על פי הכרזת העצמאות את שתי ההצדקות להקמת מדינת ישראל: הצדקה היסטורית; הצדקה בין-לאומית (משפטית)

4. הציגי שני ביטויים לאייתלותה (עצמאותה) של הרשות השופטת.

5. הציגי את תפקיד הכנסת כמפקחת ומבקרת את הממשלה (צייני לפחות שתי דרכים למימוש תפקידה זה)

6. הציגי את עקרון הכרעת הרוב והסבר מהי **עריצות הרוב**.

7. הציגי שני הבדלים בין הגישה הכלכלית-חברתית הליברלית (הנאו-ליברלית) ובין הגישה הכלכלית-חברתית הסוציאל-דמוקרטית

8. אשכול העולם היהודי

הציגי את המחלוקת בחברה הישראלית בסוגיית צביון השבת במרחב הציבורי.

הציגי את עקרון ההסכמיות.

הסבירי כיצד עקרון ההסכמיות יכול לסייע לפתרון המחלוקת בסוגיית צביון השבת במרחב הציבורי.

9. אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

הציגי את החוק נגד בעלות צולבת על אמצעי התקשורת.

הציגי המושג פלורליזם.

הסבירי כיצד החוק נגד בעלות צולבת על אמצעי התקשורת מחזק את עקרון הפלורליזם.

10. אשכול : בחירות ומפלגות.

הציגי את שיטת הבחירות בישראל

הציגי את עקרון הפלורליזם.

הסבירי כיצד עקרון הפלורליזם בא לידי ביטוי בשיטת הבחירות הנהוגה בישראל.

11. אשכול: רשויות מקומיות

הציגי שני תפקידים של הרשות המקומית.

הציגי את המושג זכויות חברתיות.

הסבירי אחד כיצד מן התפקידים של הרשות המקומית שהצגת מסייע למימוש הזכויות החברתיות.

12. אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשויות השלטון.

הציגי את המושג נציב תלונות הציבור.

הציגי את המושג תרבות פוליטית דמוקרטית.

הסבירי כיצד תרבות פוליטית דמוקרטית מתממשת בתפקיד של נציב תלונות הציבור.

פרק שלישי (26 נקודות)

קראי את הקטע שלפניך, ועני על **שתיים** מן השאלות 13–15

זכיתי להיפגש בחברה הישראלית עם גוונים, מפגשים של פנים ופנים, מפגשים מרחיבי לב שאפשרו לי כניסתן של מחשבות חדשות. היית שמחה אם נצא כולנו לפגוש את הגיוון הזה, את האחרים, נכיר, נרגיש, נראה את העיניים הכואבות והשמחות, נשמע את הצלילים השונים. גם אם יש בינינו תהומות נוכל לבנות מעליהם גשרים, אם רק נכיר בכך שרב המשותף בינינו על המפריד.

כולנו חפצי חיים, כולנו חפצי שלום, זה הבית של כולנו ואין בלעדיות של אהבת העם והמולדת לצד מסוים. כולנו רוצים לזכות לראות את נכדינו בונים כאן את ביתם, מטיילים בארץ בבטחה ונהנים מנופיה. כולנו מייחלים לחברת מופת ברוח חזון נביאי ישראל ומכוח זה כולנו נושאים באחריות לאופיו, לערכיו ולעתידי של הבית שלנו.

לא נוכל להתעלם, לא נוכל לעמוד מנגד בפאזל הזה שנוצר. במדינת ישראל יש מקום לכולם, לכל קשת הצבעים, ואם תחסר פיסה אחת מהפאזל התמונה לא תהיה שלמה. על כן איני מוכנה לוותר על שום חלק מעמי. וגם אם מלאכת ההרכבה תיארך, אינני מתייאשת. כדי להצליח ביצירת הפסיפס הזה עלינו לכבד את כולנו בשיח שלנו, עלינו לייצר שיח מאופק, סבלני, שמאפשר הבעת דעה בלי פחדים ואיומים, שיש בו מקום לסליחה ומחילה. שיח שמחזק את המחויבות שלנו לאהבת האדם, כי בצלם אלוהים ברא את האדם. שיח המכבד את מורשתנו, המרבה טוב, אור ותקווה, ולא מתרכז רק בחושך.

כדברי נעים זמירות ישראל, מי האיש החפץ חיים, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב, בקש שלום ורדפהו. זוהי תורת החיים. בואו נבחר כולנו בדרך שמרבה את הטוב ואת האור שבנו, כפי שבחרתי אני לשאת את ערכיהם של בני אוריאל ואלירז וחבריהם. ערכי הרעות והאחוה הם נר לרגליי, וקריאתם 'אחי' לכל אחד מחבריהם היא קריאתי. אחים אנחנו. וכפי שכתב בני אוריאל עם מכלול הקוצים והצמחים שנכנסו לי לגוף אפשר להכין ערוגה של מטר על מטר, אבל לא סתם קוצים אלא קוצי ארץ ישראל. טובים לי קוציה של ארצי מכל פרחי תבל.

מכובדי, זכינו לראות את תקומת המדינה ושגשוגה, עתה בשנת ה-70 משימתנו היא לחשוף את האורות החבויים ביחד העצום של כלל שבטי ישראל.

[מתוך נאומה של מרים פרץ בטקס קבלת פרס ישראל 2018]

עני על שתיים מן השאלות 13–15.

13. הציגי שני מאפיינים יהודיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזת העצמאות.

הסבירי כיצד אחד מהמאפיינים בא לידי ביטוי בקטע

14. הציגי את עקרון הפלורליזם. הסבירי כיצד עקרון זה בא לידי ביטוי בקטע

15. הציגי את עקרון הסובלנות. הסבירי כיצד עקרון זה בא לידי ביטוי בקטע

פרק רביעי (26 נקודות)

ענה על שאלה אחת מהשאלות 16-18. סה"כ- 13 נקודות

16. הכנסת אישרה חוק שיאפשר לחבריה להשעות מתפקידו כל חבר כנסת מכהן שמעודד טרור או מסית לאלימות. על פי חוק זה, ועדת הכנסת היא שתקבע אם חבר כנסת פעל בדרכים אלה, וכדי להשעות אותו נדרשת תמיכה של תשעים חברי כנסת לפחות. צייני והציגי את העקרון שעליו מתבססת ההחלטה להשעות חבר כנסת שתומך בטרור. הסבירי תשובתך על פי הקטע

17. במערכת הבחירות האחרונה החליטו מועמדים לכנסת מכמה רשימות להתאחד כדי להתמודד בבחירות ברשימה אחת. אחת המועמדות הסבירה כי איחוד הרשימות הוא מהלך הכרחי. לדבריה, איחוד הרשימות יבטיח שנציגי הרשימה החדשה יצליחו להיכנס לכנסת, ורק כך יביאו לידי ביטוי את רצון הבוחרים של כל אחת מן הרשימות שהתאחדו. צייני והציגי את תפקיד הכנסת שמתממש באמצעות איחוד הרשימות. הסבירי כיצד תפקיד זה בא לידי ביטוי בדברי המועמדת.

18. כבר זמן רב שיעור הנשים בתפקידים בכירים במוסדות האקדמיים (למשל אוניברסיטאות ומכללות) נמוך מן השיעור שלהן באוכלוסייה. כדי לעודד מוסדות אלה לקדם נשים לתפקידים בכירים, החליטה המועצה להשכלה גבוהה להעניק בכל שנה תגמול כספי לכל מוסד אקדמי שיגדיל את מספר הנשים בתפקידים בכירים. תוכנית זו היא לחמש שנים. צייני והציגי את המדיניות (הבחנה או העדפה מתקנת) שעליה מתבססת החלטת המועצה להשכלה גבוהה. הסבירי כיצד מדיניות זו באה לידי ביטוי בקטע.

עני על שאלה אחת מהשאלות 19-20. סה"כ- 13 נקודות

- 19.** בעת האחרונה הובאה להצבעה בכנסת הצעת חוק הקובעת כי תוכן שהתפרסם באינטרנט ועלול לסכן את שלומו הנפשי של אדם או כרוך בעבירה פלילית, יוסר מן הרשתות החברתיות ומן האינטרנט, אם שופט החליט על כך לאחר שבחן את הסוגיה.
- יש חברי כנסת התומכים בהצעת חוק זו, ויש חברי כנסת המתנגדים לה.
- הביעי את עמדתך בעניין זה. הציגי שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות –
- נימוק אחד לעמדתך ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת לשלך.
- בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:
- א. טענה – הצג את עמדתך באופן ברור.
- ב. הנמקת עמדתך – הצג נימוק לעמדתך המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.
- ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הצג נימוק לעמדה המנוגדת לעמדתך, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

20. שאלת אופן מינוי השופטים בישראל היא סוגיה שנויה במחלוקת. בעת האחרונה הועלתה דרישה לחייב את

הוועדה למינוי שופטים למנות שופטים מכל המגזרים ומכל הקבוצות בחברה בישראל.

יש התומכים בדרישה זו ויש המתנגדים לה.

הביעי את עמדתך בעניין זה. הציגי שנ נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד

לעמדתך ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת לשלך.

בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. **טענה** – הצג את עמדתך באופן ברור.

ב. **הנמקת עמדתך** – הצג נימוק לעמדתך המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

ג. **הנמקת העמדה המנוגדת** – הצג נימוק לעמדה המנוגדת לעמדתך, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.